

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

פ.

עין משפט נר מצוה

לז א מיי פ"ד מלכות
מלכות אסורות הל' א
מג לאון מ"ק וקטו:
לח ב מיי פ"ד מלכות
טומאת ארולין הל' א:
ל"ג א מיי מלכות
מלכות אסורות הלכה
ג:
ל"ד מיי פ"ד מלכות שבת
עשור הלכה א סגנו לאון
סה טו"ט"ע א"ח [סומן רעל
סעף יג] ופי מריב סעף ט
[סומן רעל סעף יג]:

מוסף רש"י

הפסח מרובה לא הפסח.
כל מקום שמלא שני דברים
אחד מוסף מרובה ואחד
מוסף מועט, טוב לך לתפוס
את המועט, שאפילו היה לך
למפוס את המרובה ותפוס
את המועט תפיקך תפסה,
שני ככלל המרובה המועט,
אזל את המועט המרובה והיה
לך לתפוס המועט מלאה
תפסתה שלא כדמ' (וחינה י).
וע"י חולין
קלות. הובא בחסוף רש"י ר"ה
(ד). אשר לא תעשינה
בשגגה ואשם. וסמין ליה
או דודע לזיו טמאה אשר
טמא והוציא אשמו, למשע
אשר לא מעשיהו אם היה
יודע שהוא אסור, וסגנה
היה לו ותפס ותפס הוא
יבא (וחולין ה). השב
מדיעיות. הפוסק ונגדל
מתלה ואין עובר אם היה
יודע שהוא אסור, ובמ"ז
גמר אלו, וישב, שאם היה יודע
שהוא חלב היה יושב ומגבל
מעצמו וז' (סס) וממל לא
שז מעצמו לא לפקר אמו
מבא קרבן על שגגתו (חוריות
ב). שיעורין. שנתנו חכמים
לכל דבר, כגון כות סס חלב
פיגול וטמא וכיוצא מן המע
שמעמט כהאל ושאר שיעורין
(עירובין ד). או: כות כות כול
אפילו אסור וכסומת לוס
הכפורים (סוכה ה.).

רבינו הגנאל

תניא רבי אומר לא אסורין
שבתורה בכיות חוץ מטומאת
אכולין שהר שניה הכתוב
במשמעון ושני חכמים
בשיעורין, ואיהו לרבי יוס
הכפורים ששניה הכתוב
במשמעון דלא כתוב לא תאכל
ביום הכפורים אלא לא
תענה, ובמקום שהיה לו
לכתוב כי לא תפס אשר
(תאכל, כתיב אשך לא
תענה וגו', ושני חכמים
בשיעורין ככותב, ומיי
ראה לרבי יוס הכפורים,
דאי לאו יוס הכפורים הוה
אמניא אחרתה דקרא הוא,
אלא למדנו דבר זה מיום
הכפורים, ומחו ששניה
הכתוב מטומאת אכולין,
מדהוה ליה למכתב כל אכול
שיבא עליו [מים] יטמא,
וכתיב אשר יאכל, שמענין
מינה דלא שניה בו אלא
להוציאו מכשעור שאר
אסורין שבאכילה, כגון
הגותר והפגול והגבלה
וביבוא בהן, ודייקין
מדוקיה דקרא דכתיב מכל
האכול אשר יאכל אכול הבא
מתחת אכול, ואיהו זה, הוה

עונשין מיכתב כתיבי. ה"ג רש"י אכל כספרים היה כתוב שיעורין
מיכתב כתיבי פירוש מדרי' חנן לרין חטה ושעורה ואמר
כל הפסוק היה לשיעורין נאמר ומשני שיעורין
של עונשין עמו דל"ג ליה חדא דמאי משני שיעורין של עונשין
דמכל מקום אכתי תיקשי לך שיעורין

של עונשין מיכתב כתיבי ועוד בכל
דוכתא דפריך הכי צפרק קמא דסוכה
(סס) ועירובין (ד' ד). מייית כל
מילתא דרבי חנן והכא לא מייית לה
ועוד אמאי לא משני הכא כדמשני
התם קרא אסמכתא צעלמא ועוד
ליפרוך נמי עונשין מיכתב כתיבי
אלא שמע מינה דהכי פריך עונשין
מיכתב כתיבי אכל משיעורה לא פריך
דסמין אשניויל דשניין התם:
רבי נמי במ"א אגמיו. הא דלמר

פרק חלון (עירובין ד' עט):
המקדש אם טעם מלא לוגמיו יאכ
ואם לאו לא יאכ אור"ת דהתם נמי
כמלא לוגמיו וטעם הוא דבעינן יתובי
דעתא דאי מלא לוגמיו ממש קאמר
אם כן הוי טפי מרביעית כדמוכח
הכא כי מוקי לה כמלא לוגמיו אז
פריך אם כן הוה ליה מקולי בית
שמאי אכל מעיקרא דקאמר מלא
לוגמיו לא קשיא ליה א"כ היכי בעינן
כולי האי והאמר צפרק ערבי פסחים
(פסחים ד' קס): דל' כוסות שיעורין
צרכיית ופוס על קידוש אחד מהס
וא"כ היכי נפיק ידי קידוש ידו דבעי
טעימה מלא לוגמיו ועוד אי סלקא
דעתך מלא לוגמיו אם כן הוה טפי
מייטובי דעתא דייטובי דעתא הוי
כמלא לוגמיו ואמאי שיעורו בכל חד
וחד דדידיה צעלמא אי הוי צעלמא
לוגמיו ינחא כדמשני דעתא קיס
לכו ולרבי דהכי משני צעלמא כל
העולם טועה עוג מלך הבצן פורמא:
(ש"י עירובין ד' א) וישערו חכמי' זו ביצת תרנגול'
הקשה ר"ת דצפ' חלון
(עירובין ד' פ): אמרינן דשמי סעודות
דכרך דעירובין י"ח גרוגרות הויין
וצפרק כ"ל משתתפין (סס ד' פ):
תנן רבי שמעון אומר שמי ידות לכרך
משלש לקצ דהיינו שמי סעודות שס
ה' ציגים ושלש צמי ששוכרת הוא
ח' ציגים וכרבי שמעון קיימא לן
דכיל דוכתא אמרינן כציה לטמא
טומאת אכולין ולרבי שמעון עולה
השיעור לכציה אכל לשאר תנאי
אינו כן ואכולו תנאי קאי חזי חלי
חליה לטמא טומאת אכולין כדמוכח
סוגיא התם וכשתתלק זה ג' גרוגרות
לחמש ציגים ושלש דהוה שמי
סעודות תמאל לכל ציה ג' גרוגרות
ושלש שמינית של גרוגרת דבה' ציגים
לכל שלש ציה יש ט"ז שלש ציגים ועולה
וגרוגרת

כל השיעורין. האמורין באכולין: ששניה הכתוב
למה לדבר. למה שאמרתי שלפי ששניה הכתוב
במשמעון שניו מיום הכפורים שאלף צו שניו חכמים
בשיעורין מפני ששניה זו הכתוב במשמעון: אלא
כתיב אשר תאכל: מאי תאכל. למה
לו להביא ראייה מאי אולמא דהאי
מאי (א) מה פורש ציוס הכפורים
במשנה הודיענו שהטעם משום
דשניה הכתוב הוא יותר משלש פירשו
התם צטומאה נמי חוין דשניה
הכתוב במשמעון ושניו חכמים
בשיעורין: (ב) אי מהס. מדשניה
הכתוב צטומאה הוה אמניא אורחא
שם שניו הכתוב לאורחיה הוה
למיכתב מכל האוכל אשר יאכל כי
הכי דכתיב גבי משקה אשר ישמה
קא משמע לן יוס הכפורים דהתם
ודאי שניה הכתוב במשמעון ושניו
חכמים בשיעורין אמור מעתה
את שניו צטומאה נמי משום
שעמא דשניה הכתוב הוא דאשר
יאכל שניו משמעו שחב' להו:
מחוסר שחיה. כשינא ממון האוכל
שנולד בו לאו אוכל מיקרי לענין
טומאה לא הוה ולא אמו דהא
מחסי שחיה: ואימא צן פקועה.
שנמאל צתוך בהמה שנחטפה דקיימא
לן (חולין ד' עז). שחיה אמו
מטהרת: טעון קריעה. דתנן (סס)
קריעה ומניא את דמו: דבר יוכני.
עוף גדול הוה כדאמרינן בצרכות
(ד' ק): שטבעה צינחו ששים כרכים:
ווער טועה לא גרסינן אלא ה"ג ואימר
כציעוסא דליפסא: רבי אבהו דידיה
אמר וכו'. פירש במשמעון של מקרא
פירוש אחר של פירש בו ר' אלעזר
רבו ואין להשיב עליו: האוכל חלב
בזמן וכו'. מפרש לה ואולי: אי
נימא דמחייבי קרבן אכיות קטן.
הכי קאמר האוכל פחות מכזית בזמן הזה
יתכז כשיעור זה אכלתי שמא יצנה
בית המקדש צימיו ומחדש בית דין
ותחדש הלכה ויאמרו שחייב קרבן
על כזית קטן ולקמן פריך א"כ ימעט
בשיעורין בעצמי ליה: והפסגא וכו'.
כלומר וכו' חזי ציה ומחדש הלכה
מי מחייב האי דאכל קודם שנחדשה
הלכה והא האידענא לאו שז מדיעמו
הוה דאי נמי הוה ידע דחלב הוה הוה
אכיל ליה דהא השתא קיס לן (בכרות
ד' לט). דלא חייבה מורה אלא על
כזית איגורי שהוא כזית ציוני: אשר
לא תעשינה. משמע שחילוי ידע לא
עשה אכל בשגגה עשה ואשם: אלא
דלא מחייבי קרבן עד דאיכא כזית
גדול. והכי קאמר האוכל כזית ציוני
אל יתכז מוחייבני טמאת אלא יתכז
כזית ציוני אכלתי שמא יצא בית דין
ויפטרו מן קרבן וממאל מביא חולין
אלא ה"ג עונשין מיכתב כתיבי

אלה הכי קאמר שיעורין של עונשין וכו'. שיעורי עונשין של עונשין
הוא עמניאל צן קנו: כמה יסה. מדיעין הלל פפריך: הכי גרסינן איכא
כמלא לוגמיו דחוק: אס כן. דלצית הלל מייחייב כדכי
סיסלקנו לזד אחד ויראה כמלא לוגמיו צריח ולרבי אליעזר כמלא לוגמיו
דחוק: אס כן. דלצית הלל מייחייב כדכי
סיסלקנו וכו' הוה ליה צזיר מרביעית והוילא לה מקולי בית שמאי
וליתנייה במסכת עדיות גבי קולי בית שמאי שכוין שניות שס:

ביצת תרנגולת כו'. פי' בן פקועה, בן בקועה כגון בהמה שנחטפה ובקעו כריסה ומצאו בתוכה ולד, כדתנן הושות את הבמה
ומצאו בה בן פקועה חי או מת או בן ט' מה, קורעו ומצויה את דמו. והא דר' אבהו עירך מורי' אלעזר, דאמר אשר יאכל,
אוכל שאהה יכול לאכול בבת אחת, ואיהו זה ביצת תרנגולת, שיערו חכמים שאין בית הבליעה מחזיקת יותר מבית תרנגולת.
א"ר אלעזר האוכל חלב בזמן הזה צריך לכתוב שיעורו ששוא יבא בית דין אחד ויאמר דלא מחייבי עד איכא כזית גדול. אמר
ר' יוחנן שיעורין של עונשין בכיות הילכתא למשה מסיני. תניא נמי הכי שיעורין של עונשין הלכה למשה מסיני. אחריים
אומרים בית דין של יעבץ תקנום. ומקשה אלה המצות כתיב, שאין נביא רשאי לחדש דבר מצתה. ושניין חזי הלכה למשה
מסיני ושכחום, וחזרו בית דין של יעבץ תקנום. השוה מלא לוגמיו חייב. אוקימנא למתני' מלא לוגמיו, כל שאילו יסלקם
לצד אחד ויראה כמלא לוגמיו, ובתי מתני' כמלא לוגמיו. והאבותינו עלה כמה ישתה ויהי חייב, בית שמאי אומרים רביעית
ותני הלל אומרים מלא לוגמיו. ושניין בני ישראל וכו'.

כל השיעורין. האמורין באכולין: ששניה הכתוב
למה לדבר. למה שאמרתי שלפי ששניה הכתוב
במשמעון שניו מיום הכפורים שאלף צו שניו חכמים
בשיעורין מפני ששניה זו הכתוב במשמעון: אלא
כתיב אשר תאכל: מאי תאכל. למה
לו להביא ראייה מאי אולמא דהאי
מאי (א) מה פורש ציוס הכפורים
במשנה הודיענו שהטעם משום
דשניה הכתוב הוא יותר משלש פירשו
התם צטומאה נמי חוין דשניה
הכתוב במשמעון ושניו חכמים
בשיעורין: (ב) אי מהס. מדשניה
הכתוב צטומאה הוה אמניא אורחא
שם שניו הכתוב לאורחיה הוה
למיכתב מכל האוכל אשר יאכל כי
הכי דכתיב גבי משקה אשר ישמה
קא משמע לן יוס הכפורים דהתם
ודאי שניה הכתוב במשמעון ושניו
חכמים בשיעורין אמור מעתה
את שניו צטומאה נמי משום
שעמא דשניה הכתוב הוא דאשר
יאכל שניו משמעו שחב' להו:
מחוסר שחיה. כשינא ממון האוכל
שנולד בו לאו אוכל מיקרי לענין
טומאה לא הוה ולא אמו דהא
מחסי שחיה: ואימא צן פקועה.
שנמאל צתוך בהמה שנחטפה דקיימא
לן (חולין ד' עז). שחיה אמו
מטהרת: טעון קריעה. דתנן (סס)
קריעה ומניא את דמו: דבר יוכני.
עוף גדול הוה כדאמרינן בצרכות
(ד' ק): שטבעה צינחו ששים כרכים:
ווער טועה לא גרסינן אלא ה"ג ואימר
כציעוסא דליפסא: רבי אבהו דידיה
אמר וכו'. פירש במשמעון של מקרא
פירוש אחר של פירש בו ר' אלעזר
רבו ואין להשיב עליו: האוכל חלב
בזמן וכו'. מפרש לה ואולי: אי
נימא דמחייבי קרבן אכיות קטן.
הכי קאמר האוכל פחות מכזית בזמן הזה
יתכז כשיעור זה אכלתי שמא יצנה
בית המקדש צימיו ומחדש בית דין
ותחדש הלכה ויאמרו שחייב קרבן
על כזית קטן ולקמן פריך א"כ ימעט
בשיעורין בעצמי ליה: והפסגא וכו'.
כלומר וכו' חזי ציה ומחדש הלכה
מי מחייב האי דאכל קודם שנחדשה
הלכה והא האידענא לאו שז מדיעמו
הוה דאי נמי הוה ידע דחלב הוה הוה
אכיל ליה דהא השתא קיס לן (בכרות
ד' לט). דלא חייבה מורה אלא על
כזית איגורי שהוא כזית ציוני: אשר
לא תעשינה. משמע שחילוי ידע לא
עשה אכל בשגגה עשה ואשם: אלא
דלא מחייבי קרבן עד דאיכא כזית
גדול. והכי קאמר האוכל כזית ציוני
אל יתכז מוחייבני טמאת אלא יתכז
כזית ציוני אכלתי שמא יצא בית דין
ויפטרו מן קרבן וממאל מביא חולין
אלא ה"ג עונשין מיכתב כתיבי

הגהות הב"ב
(א) רש"י ד"ה מאי ראייה כי
דהאי מהאי דמה פירש ציוס
הכפורים כנשנה להודיעו
יותר שטעם משום דשניה
הכתוב הוא משלש פירשו
לכ"ל: (ב) ד"ה דאי מהס
כו' ושני חכמים בשיעורין
אמור כו' דאשר יאכל שניו
חסי להו לכ"ל ויכתיב משמעו
תמק:

הגהות הב"ב
(א) רש"י ד"ה מאי ראייה כי
דהאי מהאי דמה פירש ציוס
הכפורים כנשנה להודיעו
יותר שטעם משום דשניה
הכתוב הוא משלש פירשו
לכ"ל: (ב) ד"ה דאי מהס
כו' ושני חכמים בשיעורין
אמור כו' דאשר יאכל שניו
חסי להו לכ"ל ויכתיב משמעו
תמק:

הגהות הב"ב
(א) רש"י ד"ה מאי ראייה כי
דהאי מהאי דמה פירש ציוס
הכפורים כנשנה להודיעו
יותר שטעם משום דשניה
הכתוב הוא משלש פירשו
לכ"ל: (ב) ד"ה דאי מהס
כו' ושני חכמים בשיעורין
אמור כו' דאשר יאכל שניו
חסי להו לכ"ל ויכתיב משמעו
תמק:

הגהות הב"ב
(א) רש"י ד"ה מאי ראייה כי
דהאי מהאי דמה פירש ציוס
הכפורים כנשנה להודיעו
יותר שטעם משום דשניה
הכתוב הוא משלש פירשו
לכ"ל: (ב) ד"ה דאי מהס
כו' ושני חכמים בשיעורין
אמור כו' דאשר יאכל שניו
חסי להו לכ"ל ויכתיב משמעו
תמק:

הגהות הב"ב
(א) רש"י ד"ה מאי ראייה כי
דהאי מהאי דמה פירש ציוס
הכפורים כנשנה להודיעו
יותר שטעם משום דשניה
הכתוב הוא משלש פירשו
לכ"ל: (ב) ד"ה דאי מהס
כו' ושני חכמים בשיעורין
אמור כו' דאשר יאכל שניו
חסי להו לכ"ל ויכתיב משמעו
תמק:

הגהות הב"ב
(א) רש"י ד"ה מאי ראייה כי
דהאי מהאי דמה פירש ציוס
הכפורים כנשנה להודיעו
יותר שטעם משום דשניה
הכתוב הוא משלש פירשו
לכ"ל: (ב) ד"ה דאי מהס
כו' ושני חכמים בשיעורין
אמור כו' דאשר יאכל שניו
חסי להו לכ"ל ויכתיב משמעו
תמק: